

Sygn. akt I Ca 171/13

I Cz 311/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Aleksandra Ratkowska /spr./

Sędziowie: SO Dorota Twardowska

SO Krzysztof Nowaczyński

Protokolant: st. sekr. sąd. Danuta Gołębiewska

po rozpoznaniu w dniu 10 lipca 2013 r. w Elblągu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w E.

przeciwko A. S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Elblągu

z dnia 11 stycznia 2013 r., sygn. akt IX C 764/12

oraz zażalenia pozwanego od postanowienia Sądu Rejonowego w Elblągu

z dnia 11 stycznia 2013 r., sygn. akt IX C 764/12

1. oddala apelację;
2. zasądza od pozwanego A. S. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w E. kwotę 90 zł (dziewięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję;
3. oddala zażalenie.

Sygn.akt I Ca 171/13

UZASADNIENIE

(...) Spółka z o.o. w E. wniosła o zasądzenie od pozwanego A. S. kwoty 1.075,02 zł tytułem należności jaką zapłaciła wykonawcy ekspertyzy ciepłomierza zdemontowanego u pozwanego w związku z podejrzeniem nielegalnego poboru ciepła, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 31 grudnia 2011r. do dnia zapłaty oraz kwotę 89,21 zł tytułem

skapitalizowanych odsetek wraz z odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty a także zasądzenie kosztów procesu.

A. S. wniósł o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 11 stycznia 2013r. Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego A. S. na rzecz powoda (...) Spółki z o.o. w E. kwotę 1.164,23 zł wraz z odsetkami ustawowymi:

- od dnia 31 grudnia 2011r. do dnia zapłaty od kwoty 1.075,02 zł,

- od dnia 6 lutego 2012r. do dnia zapłaty od kwoty 89,21 zł;

oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.272 zł tytułem zwrotu kosztów procesu i nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Elblągu kwotę 641,67 zł .

Wyrok zapadł na podstawie następujących ustaleń, wniosków i przepisów prawa:

A. S. zawarł w dniu 03 grudnia 2008r. z (...) spółką z o.o. w E. umowę na sprzedaż i dostawę energii cieplnej do jego domu położonego w E. przy ul. (...). Zgodnie z §4 ust.2 lit. d tej umowy pozwany zobowiązany był do dotrzymywania wymagań określonych w warunkach przyłączenia do sieci ciepłowniczej, a w szczególności wyregulowania i utrzymywania użytkowanej instalacji w stanie nie powodującym zakłóceń w sieci ciepłowniczej. Natomiast w myśl regulacji zawartej w § 4 ust.2 lit. h wymieniony był zobligowany do zabezpieczenia przed uszkodzeniem i dostępem osób nieupoważnionych do założonych przez (...) Spółkę z o.o. w E. w węźle cieplnym i instalacji odbiorczej, a zwłaszcza w układzie pomiarowo- rozliczeniowym.

W dniu 21 marca 2011r. upoważnieni pracownicy (...) Spółki z o.o.w E.dokonali zapowiedzianej kontroli urządzenia pomiarowego, podczas której dokonano demontażu tego urządzenia celem dokonania badań meteorologicznych. Po przeprowadzeniu badań ciepłomierza stwierdzono możliwość wystąpienia nieprawidłowości we jego wskazaniach i postanowiono przesłać go do jego producenta, tj. (...) z o.o. w W.celem dokonania ekspertyzy.

(...) z o.o. w W.dokonała odczytu ciepłomierza zdjętego u A. S.. Jego kontrola meteorologiczna nie wykazała nieprawidłowości w funkcjonowaniu ciepłomierza, choć możliwa była ingerencja osób nieupoważnionych w to urządzenie. Natomiast z dokonanej analizy rejestrów pamięci ciepłomierza wynikało, że ciepłomierz w dni wolne od pracy oraz w godzinach wieczorowych i nocnych nie rejestrował natężenia przepływu przy jednoczesnym pomiarze temperatury zasilającej. Nie było to jednak wynikiem awarii ciepłomierza.

Wynagrodzenie (...) z o.o. w W.za sporządzenie ekspertyzy wynosiło 1.075,02 zł i zostało zapłacone przez (...), a pozwanemu w dniu 27 kwietnia 2011r. wystawiono fakturę na powyższą kwotę z terminem płatności do dnia 11 maja 2011r. doręczoną pozwanemu w dniu 29 kwietnia 2011r.

Według opinii biegłego H. R. stan techniczny licznika ciepła zdemontowanego u A. S. wskazywał, że doszło do nielegalnego poboru energii cieplnej.

Istotne dla rozstrzygnięcia okoliczności faktyczne sąd ustalił w oparciu o zgromadzone w sprawie dokumenty w postaci umowy, pism kierowanych do pozwanego, upoważnienia, protokołu kontroli, protokołu demontażu, zwrotnych poświadczeń odbioru, odczytu ciepłomierza, ekspertyzy technicznej, analizy rejestrów, faktur oraz opinii biegłego H. R.. Treść umowy i pism kierowanych do pozwanego, upoważnienia, protokołu kontroli i demontażu nie były przez strony kwestionowane, dlatego też sąd oparł się na ich treści. Natomiast treść odczytu ciepłomierza, ekspertyzy technicznej oraz analizy rejestrów stanowi dowód przede wszystkim stanowiska (...) sp. z o.o. w W. i w tym zakresie sąd uznał je za wiarygodne.

Opinia biegłego H. R.była logiczna, spójna, konsekwentna i szczegółowa i jako taka mogła posłużyć za podstawę ustalenia odpowiedzialności pozwanego. W pierwszej kolejności biegły wskazał, iż ciepłomierz będący przedmiotem

opinii był sprawny technicznie. Biegły opisał mechanizm funkcjonowania ciepłomierza wskazując, że składa się on z dwóch części tj. licznika wody oraz termometru mierzącego różnicę temperatury. Iloczyn wyników tych pomiarów daje wielkość pobranej energii cieplnej. Odczyt zerowy któregośkolwiek pomiaru daje więc zerową wartość pobranej energii cieplnej. W ocenie biegłego stan licznika pozwalał na stwierdzenie, że osoba nieuprawniona dokonała ingerencji powodującej zakłócenia w przepływie danych pomiędzy pomiarem przepływu a elektronicznym czytelnikiem, co w konsekwencji skutkowało brakiem rejestracji poboru mocy cieplnej. Te okoliczności świadczą o tym, że nastąpił nielegalny pobór ciepła. W uzupełniającej ustnej opinii wydanej na rozprawie w dniu 28 grudnia 2012r. w związku z zarzutami pozwanego biegły w całości podtrzymał wydaną w sprawie opinię. Wskazał ponadto, że zapoznał się ze stanem licznika zabezpieczonego u pozwanego. Wskazał, że na wodomierzu widoczne były ślady użycia narzędzia typu śrubokręt, prawdopodobnie w celu rozłączenia połączeń elektrycznych wewnątrz puszk. Podtrzymano, iż wskazania termometrów pokazywały zmianę temperatury, co oznacza, że nie było możliwości, aby wskazania wodomierza były zerowe, tak jak to miało miejsce w przypadku wodomierza zamontowanego u pozwanego. Zdaniem biegłego tylko ingerencja w funkcjonowanie wodomierza mogła powodować taki stan rzeczy. Biegły nadto podkreślił, że nie ma możliwości manipulacji przy odczycie danych z licznika, takim jakiego dokonała (...) z o.o. w W..

Powódka dochodziła odszkodowania w związku z nielegalnym poborem energii cieplnej. Zgodnie z treścią art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2012r, poz. 1059) w razie nielegalnego pobierania paliw lub energii, przedsiębiorstwo energetyczne może dochodzić odszkodowania na zasadach ogólnych.

Zgodnie z §4 ust.2 lit d umowy stron na pozwanym ciążył m. in. obowiązek utrzymywania użytkowanej instalacji w stanie nie powodującym zakłóceń w sieci ciepłowniczej.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynikało, że doszło do uszkodzenia wodomierza będącego częścią instalacji ciepłowniczej poprzez uszkodzenie jego obudowy i ingerencję w jego działanie, wskutek czego nastąpił nielegalny pobór energii cieplnej. Zgodnie z art. 471 kc dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Skoro więc pozwany nie wykonał nałożonego na niego obowiązku utrzymywania użytkowanej instalacji w stanie nie powodującym zakłóceń w sieci ciepłowniczej, to ponosi odpowiedzialność za szkodę stąd wynikłą. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 11 sierpnia 2000r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez przedsiębiorstwo energetyczne (Dz. U. nr 75 z 2000r, poz. 866) kontrola ma na celu sprawdzenie prawidłowości eksploatacji i działania układów pomiarowych oraz rozliczeń zużycia paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła, a w przypadku stwierdzonych nieprawidłowości - wyjaśnienie przyczyn ich powstania, ustalenie, czy miało miejsce pobieranie paliw lub energii bez zawarcia umowy albo z częściowym lub całkowitym pominięciem układu pomiarowego, sprawdzenie dotrzymywania warunków zawartej umowy, w szczególności zgodności sposobu wykorzystywania paliw gazowych, energii elektrycznej lub ciepła z warunkami określonymi w umowie (§3). Ponadto kontrolujący mają prawo przeprowadzania niezbędnych przeglądów urządzeń, będących własnością przedsiębiorstwa energetycznego, wykonywania prac związanych z ich eksploatacją lub naprawą oraz badań i pomiarów. Ten akt normatywny był wymieniony w §1 umowy zawartej pomiędzy stronami procesu i również określał warunki sprzedaży i dostarczania ciepła. Z wymienionych regulacji wynika jasno, że powódka chcąc ustalić czy doszło u pozwanego do nielegalnego poboru energii cieplnej mogła m.in. przeprowadzić badania i pomiary. Przepisy te nie regulowały sposobu w jakim miały one nastąpić, a więc dopuszczalne było również powierzenie ich wykonania podmiotowi zewnętrznemu, zważywszy że do ich wykonania często potrzebny jest specjalistyczny sprzęt. Powódka powierzyła wykonanie takich badań i pomiarów producentowi urządzenia, ponosząc z tego tytułu określony wydatek.

Dokonanie nielegalnego poboru ciepła rodzi po stronie przedsiębiorstwa energetycznego straty (szkodę). Składa się na nią wartość nielegalnie pobranej energii oraz inne szkody powstałe w wyniku nielegalnego poboru energii. Zważyć przy tym należy że w art. 57ust. 1 pkt. 1 prawa energetycznego wskazano zryczałtowany sposób regulowania opłaty za nielegalnie pobraną energię. Zatem art. 57ust. 1 pkt. 2 prawa energetycznego dotyczy innych szkód spowodowanych nielegalnym poborem energii cieplnej. Za taką szkodę, wynikającą z nienależytego wykonania umowy, można bez wątpienia uznać koszt ekspertyzy (...) z o.o. w W., który co do wysokości nie był przez pozwanego

kwestionowany. Pozwany nie wykazał natomiast okoliczności ekskulpacyjnych, które wskazywałyby na to, że nie ponosi odpowiedzialności za nienależyte wykonanie zobowiązania.

Tym samym spełnione zostały wszystkie przesłanki odpowiedzialności kontraktowej określonej w art. 471 kc. Dlatego też na podstawie art. 57 ust. 1 pkt. 2 prawa energetycznego i art. 471 kc zasądzono od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.075,02 zł. Ponadto zasądzono kwotę 89,21 zł tytułem skapitalizowanych odsetek od kwoty 1.075,02 liczonej od dnia wymagalności faktury do dnia 30 grudnia 2011r.

Na podstawie art. 481 § k.c. sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki odsetki ustawowe za opóźnienie. W przedmiotowej sprawie pozwany pozostawał w opóźnieniu od dnia w którym powinien był zapłacić na rzecz powódki zobowiązanie wynikające z faktury z dnia 27 kwietnia 2011r. Powódka dokonała kapitalizacji tych odsetek od dnia wymagalności tej faktury do dnia 30 grudnia 2011r., dlatego zasadnym było zasądzenie odsetek od kwoty 1.075,02 zł od dnia 31 grudnia 2011r, natomiast od kwoty skapitalizowanych odsetek od dnia wniesienia pozwu w niniejszej sprawie.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98§1 kpc.

Z uwagi na fakt, iż koszty opinii biegłego nie znajdowały w pełni pokrycia w zaliczce uiszczonej przez powoda sąd na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. nr 90 z 2010r, poz.594 z późn. zm.) nakazano ściągnięcie kwoty 641,67 zł od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Elblągu.

Pozwany wniósł apelację od tego wyroku zarzucając:

1. sprzeczność poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, polegającą na błędnych założeniach, że pozwany wpływał na działanie ciepłomierza;
2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a w szczególności art.6 kc poprzez przyjęcie, iż twierdzenia powódki zostały udowodnione;
3. naruszenie przepisów postępowania, które miały wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art.233§1 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów w odniesieniu do zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz niezgodność ustaleń faktycznych Sądu z materiałem dowodowym zebrany w sprawie, polegającą na dokonaniu oceny dowodów w sposób jednostronny i wydanie orzeczenia w oparciu o fragmentarycznie wybrany materiał dowodowy;
4. naruszenie przepisów prawa procesowego, w szczególności art.328§2 kpc przez przyjęcie za prawdziwe twierdzeń powódki w przedmiocie dokonywania przez pozwanego naruszeń działania ciepłomierza oraz brak wskazania przyczyn, którym dowodom Sąd dał wiarę, a którym odmówił wiarygodności.

W uzasadnieniu tych zarzutów pozwany podkreślał, iż powód nie sprostował wyrażonemu w art.6 kc obowiązkowi wykazania swych twierdzeń, w szczególności nie wykazał, w jaki sposób pozwany miałby dokonać naruszeń ciepłomierza i dopuścić się nielegalnego poboru energii cieplnej. Podkreślił, iż oględziny urządzenia przy jego demontażu nie wskazywały na jakiegokolwiek uszkodzenia.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa oraz

zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu od przeciwnika ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako nieuzasadniona nie zasługiwała na uwzględnienie.

Wskazać należy, iż Sąd Rejonowy w Elblągu dokonał w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy prawidłowych ustaleń w zakresie stanu faktycznego i wyciągnął z tych ustaleń słuszne wnioski, bez naruszania zasady swobodnej oceny dowodów określonej przepisem art. 233 § 1 kpc oraz wyjaśnił wszystkie okoliczności mające wpływ na rozstrzygnięcie. Dokonane w ten sposób ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy aprobuje, przyjmując za podstawę własnego rozstrzygnięcia.

Na wstępie wskazać trzeba, iż w przeważającym stopniu zarzuty apelacyjne wniesione przez stronę skarżącą opierały się na negacji ustaleń poczynionych przez sąd pierwszej instancji oraz podważaniu mocy zgromadzonych w sprawie dowodów, przejawiającej się w mniemaniu pozwanego dowolną, a nie swobodną całościową ich oceną. Strona skarżąca w treści wniesionego środka odwoławczego wielokrotnie odnosiła się w sposób negatywny do dokonanej przez Sąd Rejonowy w Elblągu oceny dowodów oraz pominięcia okoliczności, które winny mieć priorytetowe znaczenie, przemawiające za rozstrzygnięciem sprawy na korzyść powódki.

W tym miejscu uzasadnionym wydaje się odwołanie do dyspozycji normy art. 233 k.p.c., z treści której wynika, iż sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności. Ponadto podkreślenia wymaga również okoliczność, iż ramy swobodnej oceny dowodów muszą być zakreślone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Zdaniem Sądu Okręgowego ocenę materiału dowodowego zebranego w sprawie przez sąd pierwszej instancji, uznać należało za prawidłową i rzetelną, nienaruszającą w żadnym wypadku przepisów prawnych zakreślonych normą art. 233 kpc. Zwrócić uwagę należy również, że sama subiektywna ocena i odczucia strony skarżącej w odniesieniu do rozstrzygnięcia dokonanego przez sąd pierwszej instancji nie predestynują jej do negacji zapadłego w sprawie orzeczenia poprzez wskazywanie uchybień natury proceduralnej, w tym niewłaściwej oceny lub pominięcia określonych dowodów, której miałby dopuścić się Sąd Rejonowy w Elblągu. Tym samym skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd zasady swobodnej oceny dowodów wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem może być jedynie przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów; nie jest natomiast wystarczające przekonanie o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 27 kwietnia 2006 r., I ACa 1303/05, LEX nr 214251). Do naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby skarżący wykazał uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. regułom logicznego myślenia, zasadzie doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2005 r., III CK 314/05).

Odnosząc powyższe stwierdzenia na grunt niniejszego postępowania, zaakcentować należy, iż strona skarżąca nie przedstawiła argumentów, mających przemawiać za tym, iż orzeczenie sądu pierwszej instancji opiera się na dowolności sędziowskiej oceny zebranych w sprawie dowodów i z tego też względu winno być uznane za niedopuszczalne.

Nie przedstawiono rzeczowych argumentów podważających ustalenia i wnioski biegłego R. i nie podjęto próby zdyskwalifikowania tej opinii poprzez np. wnioskowanie o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego tej samej specjalności.

Biegły konsekwentnie i rzeczowo wskazywał, iż w układ pomiarowy zainstalowanego u pozwanego ciepłomierza była dokonywana ingerencja, na co jednoznacznie wskazywał w szczególności fakt braku rejestracji poboru ciepła przy jednoczesnym zapisie w zakresie zmian temperatur. Objasniony przez biegłego mechanizm pracy ciepłomierza

jednoznacznie przesądza, że w sytuacji, gdy zachodzą zmiany temperatury nie ma takiej możliwości, ażeby wskazania poboru ciepła były zerowe – taki stan rzeczy jest możliwy tylko w wypadku nieuprawnionej ingerencji w pracę urządzenia.

Podstawę prawną roszczenia powódki stanowił przepis art.57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2012r, poz. 1059).

W sytuacji, gdy odbiorca zawarł z przedsiębiorstwem energetycznym umowę, „nielegalne” pobieranie paliw lub energii stanowi również nienależyte wykonanie zobowiązania (łączącego przedsiębiorstwo sieciowe z odbiorcą) i uzasadnia dochodzenie roszczeń w reżimie ex contractu. Zastosowanie znajduje wówczas art. 471 i n. kc przewidujący domniemanie odpowiedzialności dłużnika. (zob. J. Pokrzywniak, Nielegalne pobieranie paliw lub energii na gruncie ustawy - Prawo energetyczne, PUG 2008, nr 2, s. 18 i n.). Art.471 kc stanowi: „Dłużnik zobowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi”. Przesłanki odpowiedzialności dłużnika na tej podstawie to:

a) niewykonanie bądź nienależyte wykonanie zobowiązania (naruszenie zobowiązania),

b) fakt poniesienia szkody,

c) związek przyczynowy pomiędzy niewykonaniem bądź nienależytym wykonaniem

zobowiązania a szkodą

Zgodnie z regułą z art. 6 k.c. na wierzycielu spoczywa ciężar dowodu co do tego, iż dłużnik nie wykonał zobowiązania lub wykonał je nienależycie, że wierzyciel poniósł szkodę majątkową oraz, że pomiędzy tymi okolicznościami istnieje adekwatny związek przyczynowy. Wierzyciel nie musi więc udowodniać odpowiedzialności dłużnika za okoliczności, z których wynikała szkoda (będzie to z reguły wina dłużnika) – bowiem zgodnie z konstrukcją art. 471 k.c. przerzucony został ciężar dowodu braku tych okoliczności na dłużnika, poprzez ustanowienie domniemanie prawnego, że naruszenie zobowiązania nastąpiło z powodu okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność. W takiej sytuacji to dłużnik, chcąc się uwolnić od odpowiedzialności, musiał będzie wykazać, że do naruszenia zobowiązania doszło na skutek okoliczności, za które on nie ponosi odpowiedzialności.

Z tych przyczyn zarzut apelacji co do naruszenia przepisu art.6 kc uznać należało za bezzasadny, co łącznie z wcześniej wykazaną bezzasadnością zarzutu naruszenia art.233 kpc skutkowało oddaleniem apelacji na podstawie art.385 kpc.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono stosownie do jego wyniku na podstawie art.98§1 kpc w zw. z art.108§1 kpc w zw. z art.391§1 kpc.